

BODEMDIEREN DOEBOEK

Ga je mee op zoek?

Kleine beestjes zoeken is een groot avontuur. Wat leeft er allemaal op de grond? Met dit doeboek, zoek je het tot op de bodem uit!

Bodemdiertjes verstoppen zich graag. Om ze toch te zien, is het belangrijk dat je rustig en goed kijkt. Zie je een diertje? Stop 'm voorzichtig in een potje. Zorg ervoor dat je beestje zich thuis voelt in het potje. Doe er wat gras, aarde en takjes bij. Met behulp van een zoekkaart weet je wat je hebt gevonden. Schrijf op wat je hebt gevonden of maak er een foto van. Laat de diertjes daarna weer vrij in de natuur.

Maak een potval

Je hebt nodig

- Steen, tegel of een stuk hout
- Steentjes
- Lege jampot

Zo maak je het

- Graaf de pot tot aan de rand toe in de grond.
- Leg er wat steentjes omheen
- Maak van de steen een dakje tegen de regen. Houd er voldoende ruimte tussen.
- Laat je val een nachtje staan en kijk wat je hebt gevangen!

Fijne verstopplekken

Bodemdiertjes kruipen graag in donkere en vochtige plekjes. Daar kan jij ze bij helpen! Maak fijne dierenhoekjes door een van deze dingen neer te leggen op een hoopje aarde:

- Halve uitgeperste sinaasappel
- Natte dweil
- Hoop bladeren
- Stapel stenen of hout
- Dakpannen

ZOEKTIP!

- Kijk eens onder of tussen...
- Stenen en tegels
- Bloempotten
- Boomstammen en takken
- Planten, struiken en bloemen
- Boomschors en bladeren

POTLOEP

wil je een beestje goed bekijken?
Het deksel van de potloep is een
vergrootglas, zo kun je zelfs de kleine
pootjes en oogjes in het groot zien!

winkel.ivn.nl/potloep-navir.html

Tip: wees voorzichtig

Bodemdiertjes zijn erg teer. Let goed op dat je ze geen pijn doet. Als je ze al goed ziet, laat ze dan gewoon op hun plekje zitten. Met de onderstaande hulpjes is het heel gemakkelijk om ze eventueel op te pakken.

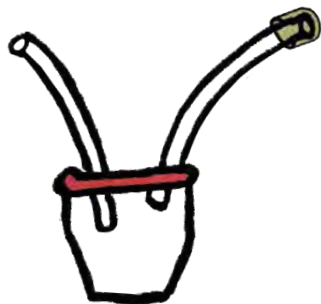
Maak een insectenzuiger

Je hebt nodig

- Glazen pot met deksel
- Twee buisjes
- Stukje pantystof
- Elastiek
-

Zo maak je het

- Boor twee gaten in het deksel
- Stop de buisjes in de gaten
- Bind om één buisje een stukje panty met elastiek

Zo gebruik je het

- Houd het buisje zonder pantystof boven het insect
- Zuig aan het andere buisje
- Het beestje zit in je pot!

Pincet

Gebruik een speciaal
zacht pincet om diertjes op te pakken.
winkel.ivn.nl/leonard-bladveer-pincet.html

10%
korting
op winkel.ivn.nl
met de code
IVN-Bodemdieren

PISSEBED

Maak een pissebeddendoolhof

Je hebt nodig

- Lage bak
- Takjes
- Steentjes

Zo maak je het

- Leg de takjes en steentjes neer, zodat er gangen van 1 cm breed ontstaan.
- Zet een pissebed in de bak.
- Kan de pissebed de uitgang vinden?

WEETJE

Als het goed is, slaat de Pissebed om de beurt rechtsaf en linksaf. Dit doet hij om niet steeds rondjes te lopen.

Hoe komt een pissebed aan zijn naam?

Je hebt nodig

- Jampot met deksel
- Vochtige grond met bladeren

Zo maak je het

- Stop de grond en bladeren in de jampot.
- Doe een paar pissebedden in het potje en sluit de deksel.
- Pissebedden kunnen een tijdje zonder frisse lucht.
- Laat de pot twee dagen op een donkere, koele plek staan.
- Draai na twee dagen de deksel open en steek je neus erin.

Ruik je dat?

Pissebedden ruiken naar plas. Maar ze plassen niet, ze 'zweten' een gas dat naar plas ruikt.

Het enige kreeftachtige diertje is dat op het land leeft?

Wist je dat een pissebed...

Tien keer in zijn leven vervelt, omdat zijn pantser niet meegroeit?

Het liefst 's nachts actief is?

Zich verdedigt door een vies smakende stof uit te scheiden?

Spinnen als vijand heeft?

SPIN

spinnenwebben fotograferen

Je hebt nodig

- Plantenspuit
- Camera

Zo doe je het

- Zet de plantenspuit op nevelstand
- Sproei van een afstand voorzichtig wat druppeltjes op het web
- Maak een foto van je 'parelweb'

WEET JE

Sommige spinrag (het draad) is in verhouding sterker dan staaldraden die net zo dik zijn.

WEET JE

In Nederland komen bijna 640 soorten spinnen voor.

gewone hooiwagen

WIST JE DAT DE WOLFSPIN

- > Geen web maakt, maar op zijn prooi jaagt, door 'm met een grote sprong te vangen?
- > Over het water kan lopen?

REGENWORM

Compostfabriek maken

Je hebt nodig

- Leeg en schoon melkpak
- Schaar
- Aarde
- Compostafval (groente- en fruitschillen, koffie, eierschalen etc.)

WEETJE

Wormen halen vieze luchtjes weg en helpen met composteren.

Zo doe je het

- Maak de bovenkant van het melkpak helemaal open.
- Snijd het compostafval in stukken net zo groot als je pink.
- Vul het melkpak met laagjes aarde en laagjes compostafval.
- Plak het pak weer dicht.
- Stop een paar wormen in het pak.
- Schep of schud het pak iedere week voorzichtig om.

Hoor de worm

Luister:

- Zet een regenworm op een vel papier. Hoor je 'm ritselen?

Kijk:

- Zie je de haren op zijn lijf? Die zorgen dat de worm in één richting kruipt

WORMENBAK

Wat spoken wormen onder de grond uit? Bekijk al hun gangen en holletjes.

winkel.ivn.nl/wormenbak.html

10%
korting
op winkel.ivn.nl
met de code
IVN-Bodemdieren

OORWORM

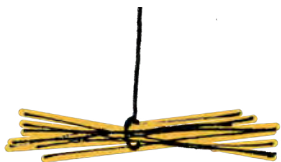
Oorwormenhotel

Je hebt nodig

- Bloempotje met een gat
- Stro
- Schaar
- Een touwtje

Zo maak je het

- Bind het touwtje om het bosje stro
- Buig het stro naar beneden
- Haal het touwtje door het gat en trek het aan
- Hang je oorwormenhotel onder een boom of struik

WIST JE DAT EEN OORWORM...

- > Bijna overal ter wereld voorkomt?
- > Wel 18 maanden kan leven?
- > Maximaal 3 centimeter groot wordt?

MOL

MOLSHOOP SCHATTEN

Onderzoek eens wat de mol heeft opgegraven. Stop je vingers voorzichtig in de molshoop en voel wat je hebt gevonden. Stukjes aardewerk, takjes of andere kleine verrassingen? Probeer ook eens de mollen gang te vinden door de molshoop voorzichtig af te graven.

ALLES OVER MOLLEN

Met dit mollenpakket kom je alles te weten over het ondergrondse leven van de mol. Twee boeken vol mollenweetjes én een leuke knuffel handpop.

winkel.ivn.nl/handpop-mol-boek.html

WIST JE DAT

- Rechtop slaapt, met zijn hoofd tussen zijn voorpoten?
- Slecht ziet, maar hij niet blind is?
- Een vacht heeft die verschillende richtingen op kan? Dat is handig als je voor- en achteruit kruipt in zo'n smalle gang!

SLAK

slijmerige slakken

Je hebt nodig

- Glazen plaat
- Plantenspuit

Zo doe je het

- Maak de glazen plaat een beetje vochtig met de plantenspuit
- Zet één of meerdere slakken op de plaat
- Bekijk de slak eens goed van onderen
- Zie je zijn spieren bewegen? Hoe voelt het slijm dat hij achterlaat?

WIST JE DAT GEWONE TUINSLAKKEN...

- Graag sla, andijvie, paardenbloemen en gras lusten?
- Een mannetje en een vrouwtje tegelijk zijn? Dat heet hermafrodiët.
- In de stad, vaker een geel huisje hebben dan slakken daarbuiten?

Geef je waarnemingen door!

IVN Natuureducatie laat ouders en kinderen weer ontdekken hoe leuk buitenspelen is. Want spelen in de natuur maakt kinderen slimmer, creatiever, zelfverzekerder en fitter. Tijdens de Bodemdierendagen kun je op avontuur om beestjes te zoeken. Geef je waarnemingen door aan het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW) via www.bodemdierendagen.nl. Jouw bijdrage helpt hen bij belangrijk onderzoek.

Nog meer natuur beleven?

Word nu lid van IVN en ontvang het Zoekkaartenboek (twv. €19,95) als welkomstgeschenk! Daar kun je niet alleen bodemdiertjes mee vinden, maar bijna alle dieren en planten. Verder mag je gratis of met korting deelnemen aan activiteiten, cursussen en lezingen, ontvang je vier keer per jaar het tijdschrift Mens en Natuur en krijg je altijd 10% korting in onze webwinkel. Je bent al lid vanaf € 2,- per maand. Ga naar ivn.nl/steun.

Postbus 20123
1000 HC Amsterdam
020-6228115
info@ivn.nl
ivn.nl/steun

 @IVNNatuureducatie
 @IVNNederland
 @IVNNatuureducatie

ivn natuur
educatie